

**Secretariatul Parlamentului
Republicii Moldova**

Direcția generală juridică

AVIZ

**la proiectul legii privind anularea examenelor de calificare
la finalizarea programelor de formare profesională
tehnică, anul de studii 2019 - 2020**

(nr.216 din 04 iunie 2020)

Direcția generală juridică a examinat, **în mod prioritar**, proiectul de lege sus-nominalizat, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale prevederilor Legii cu privire la actele normative nr.100/2017 și expune următoarele considerente.

I. Observații generale:

1. Proiectul legii a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, fapt ce corespunde art.73 din Constituție și prevederilor art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Conform notei informative, proiectul legii supus avizării a fost elaborat de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, fiind determinat de situația epidemiologică, urmare a răspîndirii infecției COVID-19 și efectele acesteia asupra organizării procesului educațional.

3. Autorul relevă în nota informativă, condițiile ce au impus elaborarea proiectului și prezintă argumentele corespunzătoare.

4. Cu referire la fundamentarea economico-financiară, condiție obligatorie, potrivit art.30 alin.(1) lit.e) din Legea nr.100/2017, autorul menționează că, implementarea proiectului nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

II. Observații de conținut:

1. Potrivit prevederilor alin. (1) al art.61 din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014, programele de formare profesională din învățământul profesional tehnic sînt de trei tipuri:

a) programe de formare profesională tehnică secundară (nivelul 3 ISCED);

b) programe de formare profesională tehnică postsecundară (nivelul 4 ISCED);

c) programe de formare profesională tehnică postsecundară nonterțiară (nivelul 5 ISCED).

2. Pentru claritatea expunerii obiecțiilor asupra proiectului de lege supus avizării, aducem la cunoștință că, conform prevederilor Codului educației (art.15), tipurile instituțiilor de învățământ în care se realizează învățământul profesional tehnic sunt:

- instituție de învățământ profesional tehnic secundar – școală profesională;

- instituție de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar – colegiu;

- instituție de învățământ profesional tehnic cu programe combinate – centru de excelență.

3. Art.62 alin.(7) din Cod prevede că, programele de formare profesională tehnică secundară se finalizează cu susținerea examenului de calificare, la promovarea căruia se eliberează un certificat de calificare și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

Art.63 alin.(6) din Cod, în redacția Legii nr.191/2017 pentru modificarea și completarea Codului educației al Republicii Moldova, stabilește expres:

„Programele de formare profesională tehnică postsecundară se finalizează cu susținerea obligatorie, în modul stabilit de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, a examenului de bacalaureat profesional, a examenului de calificare și/sau a lucrării de diplomă, precum și cu susținerea benevolă a examenului național de bacalaureat.

Programele de formare profesională tehnică postsecundară nonterțiară se finalizează:

a) cu susținerea obligatorie, în modul stabilit de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, a examenului de bacalaureat profesional, a examenului de calificare și/sau a lucrării de diplomă, precum și cu susținerea benevolă a examenului național de bacalaureat – pentru elevii care au studiat în baza programelor integrate (studiilor gimnaziale);

b) cu susținerea obligatorie a examenului de calificare și/sau a lucrării de diplomă – pentru elevii care au studiat în baza diplomei de bacalaureat.

Învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar se finalizează cu eliberarea diplomei de studii profesionale, care conferă titularului dreptul de încadrare în câmpul muncii și de participare la concursul de admitere în ciclul I de studii superioare la o specialitate din domeniul studiat.”

4. Din reglementările de mai sus, observăm că legiuitorul, prin modificările operate prin Legea nr.191/2017, intrată în vigoare la data

publicării în Monitorul Oficial nr.301-315/539 din 18.08.2017, a instituit „bacalaureatul profesional” în cadrul instituțiilor de formare profesională tehnică postsecundară și nonterțiară, ca condiție obligatorie.

5. Potrivit semnificației noțiunii „examen de bacalaureat profesional”, prevăzută la art.3 din cod, noțiunea dată semnifică evaluarea competențelor generale și profesionale ale elevilor la finalizarea studiilor în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, în modul stabilit de Ministerul Educației, Culturii și Cercetări.

6. Legislația în vigoare prevede că, la finalizarea studiilor în învățământul profesional tehnic, absolvenții programelor de formare profesională tehnică postsecundară și ale programelor de formare profesională tehnică postsecundară nonterțiară (anume, se face referire la elevii care au studiat în baza programelor integrate - studiilor gimnaziale) sunt obligați de a susține pe lângă examenul de calificare și examenul de bacalaureat profesional. Legislația în vigoare conferă dreptul deținătorilor de diplome de studii profesionale de a participa la concursul de admitere în ciclul I de studii superioare.

Art.89 alin.(2) din Codul educației, în redacția Legii nr.191/2017, prevede că, la concursul de admitere în ciclul I de studii superioare pot participa deținătorii diplomei de bacalaureat, ai diplomei de studii profesionale sau ai unui act echivalent de studii, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și calificărilor.

7. Este de menționat că, conform notei informative a proiectului actului normativ de modificare a Codului educației nominalizat mai sus, „Metodologia de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat, aprobată de Ministerul Educației, urma să fie completată cu prevederi referitoare la bacalaureatul profesional.”

8. În urma discuției cu funcționarii din cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetări, am constatat că normele legale cu referire la bacalaureatul profesional nu sunt puse în aplicare. Astfel, din momentul intrării în vigoare a Legii nr.191/2017 pentru modificarea și completarea Codului educației al Republicii Moldova - data publicării în Monitorul Oficial 18 august 2017, și pînă în prezent, nu a fost instituit mecanismul de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat profesional.

9. În continuare, fără a ne expune pe marginea regulilor cu privire la intrarea în vigoare a legii, prevăzute de teoria generală a dreptului, atenționăm asupra faptului că, art.III din proiectul legii supus avizării, care conține dispoziții finale și tranzitorii, necesită a fi completat cu reglementări concrete cu referire la excepțiile privind obligativitatea susținerii de către absolvenții programelor de formare profesională tehnică postsecundară și postsecundară nonterțiară a examenului de bacalaureat profesional.

III. Respectarea cerințelor tehnicii legislative:

1. Conform prevederilor art.43 din Legea nr.100/2017, preambulul însoțește un act normativ de importanță majoră pentru societate. În preambulul actului normativ sînt prevăzute scopul și rațiunea adoptării, aprobării sau emiterii actului normativ, motivația social-politică, economică

sau de altă natură, precum și direcțiile principale care sînt reflectate în actul normativ

Luînd în considerare scopul elaborării proiectului de lege supus avizării, care este determinat de situația epidemiologică, urmare a răspîndirii infecției COVID-19 și efectele acesteia asupra organizării procesului educațional, propunem de a situa textul introductiv al art.I, ca preambul al actului normativ.

2. La art.II, cuvîntul „elevilor” se va substitui prin cuvîntul „absolvenților”.

Atragem atenție, că art.II din proiect conține dispoziții finale și tranzitorii. Potrivit tehnicii legislative, dispozițiile finale și tranzitorii, cuprind momentul intrării în vigoare și măsurile necesare punerii în aplicare a actului normativ, reglementări privind obligația autorităților responsabile de a executa actul normativ, de a întreprinde măsurile și de a realiza procedurile necesare executării, etc.

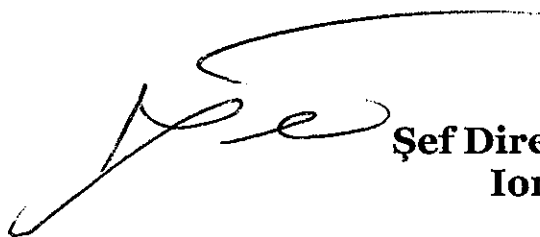
Întru respectarea prevederilor art.47 din Legea nr.100/2017, propunem comasarea textelor art.II și art.III în conținutul unui singur articol, divizat în alineate separate.

IV. Concluzii:

Cu titlu informativ, aducem la cunoștință că, în Parlament se află în procedură de examinare proiectul de lege pentru modificarea art.134 din Codul educației nr.152/2014 (înregistrat cu nr.209 din 28.05.2020), înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament dl Vladimir Bolea, care conform notei de argumentare, are drept scop susținerea tinerilor specialiști, absolvenți ai instituțiilor de învățămînt profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar pedagogice de a beneficia, în primii trei ani de activitate, de indemnizații stabilite de Guvern.

În acest sens, remarcăm norma alin.(5) al art.56 din Regulamentul Parlamentului, conform căreia, dacă sînt înregistrate mai multe proiecte de acte legislative ce vizează modificarea și/sau completarea mai multor articole din același act legislativ, la propunerea comisiei sesizate în fond, acestea pot fi comasate, pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect.

În concluzie, menționăm că textul proiectului legii, urmează a fi redactat și completat, ținînd cont de obiecțiile expuse în prezentul aviz. Oportunitatea adoptării proiectului de lege ține nemijlocit de atribuțiile Parlamentului.

**Șef Direcție generală
Ion CREANGĂ**